

In Deel VII op pagina 410 van de Algemene Muziekgeschiedenis, onder redactie van Prof. Dr A. Smijers, uitgegeven in 1938 door Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. te Utrecht, trof Ruud van Velsen over Skrjabin een bijdrage aan, van de hand van Dr J. Daniskas :

Verreweg de belangrijkste componist uit deze periode is echter Skrjabin, de enige, die zich van de romantische traditie wist te bevrijden en nieuwe wegen ging. Hij studeerde bij Tanejew en begon met een groot aantal pianocomposities in de stijl van Chopin en Liszt: ook zijn eerste en zijn tweede Symfonie behoren tot dezen stijl. Gaandeweg echter voltrok zich na deze eerste periode een evolutie, die vooral op harmonisch gebied tot verbazingwekkende vernieuwingen leidde, die slechts in de meestgedurfde modernismen van later tijd hun equivalent vinden. In de plaats van den drieklank stelde hij een nieuwe grondharmonie, het zestonige kwartenakkoord, hetgeen hij op buitengewoon consequente wijze in zijn composities toepaste. Zijn sterke filosofische en mystieke neigingen culmineerden in zijn tot uiteindelijk levensdoel wordende idee om een "Mysterium" te scheppen, dat tegelijk rituele handeling en kunstwerk was en waarin alle kunsten tezamen verwerkt werden. Hem ontbrak echter de constructieve kracht* om dit gigantische gegeven uit te werken. Van zijn radicale werken noemen wij de orkeststukken "Poème de l'extase", "Poème divin" en "Prométheus". In dit laatste werk paste hij een "lichtklavier" toe, dat de verschillende stemmingen met kleureffecten versterkte. In zijn melodiek maakte hij veelvuldig gebruik van geheel nieuwe toonladderformaties: vooral zijn pianostukken uit den latere tijd vertonen hier merkwaardige voorbeelden van. Zijn aforistische beschouwingen over muziek en filosofie werden door Oskar von Riesemann in 1921 uitgegeven onder de titel "Prometheische Phantasien". Hierin toont hij zich in hoge mate beïnvloed door Nietzsche en Schopenhauer.

* Noot redactie Skrjabin Bulletin: Onzes inziens ontbrak die constructieve kracht niet, maar werd hij door bloedvergiftiging voortijdig geveld.